

**КОМПЬЮТЕРДИК ТЕХНОЛОГИЯЛАР ЖАНА ЖАСАЛМА ИНТЕЛЛЕКТ ИНСТИТУТУ
ИЛИМИЙ-ИЗИЛДӨӨ БОРБОРУНУН 3 ЖЫЛДЫК ОТЧЁТУ (2023-2025 жж.)**

1. Борбордун аталышы: ЖАСАЛМА ИНТЕЛЛЕКТ ИЛИМИЙ ИЗИЛДӨӨ БОРБОРУ

Жасалма интеллект жана Big Data – лабораториясы

Прикладдык изилдөөлөр жана робототехника – лабораториясы

R&D (Изилдөө жана иштеп чыгуу) – лабораториясы

Буйруктун номери: № 164 27.03.2023

Борбордун миссиясы: Фундаменталдык жана прикладдык AI-изилдөөлөрдү бирдиктүү платформада өнүктүрүү, жаңы алгоритмдерди, интеллектуалдык жана роботтук системаларды моделдөө

1-таблица

№	Борбордун кызматкерлеринин аты-жөнү (ээлеген кызматы)	Долбоорлор / инвестициялар	Публикациялык ишмердүүлүк (макалалар, монографиялар, окуу куралдары ж.б.)	Иш-чаралар (конференциялар, тегерек столдор, симпозиумдар)	Диссертацияларды талкуулоо (PhD, кандидаттык, доктордук)
	Рыспаев А.О. Омуров Т.Д. Бексултанов Ж.Т. Кадышов С. Омуралиева Б.Б. Окенов М.Т. Медербек к.А. Маматкул у. Э. Аширова У.А. Кубанычбек у. Т. Желдеңбай кызы Э. Жумадил у. А. Жолдошбеков Н.Ж. МаксUTOва А.З.	Компьютердик көрүү жана терең үйрөтүү технологияларын ын негизинде программалык камсыздоолор аркылуу айыл чарба роботтук системаларын моделдөө жана долборлоо	1. Рыспаев А.О., Сабитов Б.Р. Оптимизация сверточных нейронных сетей для задач сельского хозяйства//Проблемы оптимизации сложных систем, Двадцатая Международная Азиатская школа-семинар, Алматы 2024, ISBN 978-601-228-472-0. С115-122. РИНЦ 2. Рыспаев А.О., Исмаилов С.Д., Омуралиева Б.Б. Применение нейросетевых алгоритмов в системах компьютерного зрения для сельскохозяйственных роботов// Вестник КНУ спец.выпуск 2025 3. D. Asanbekova S. Berdibekova, Development of methodological recommendations for teaching physics based on the development of spatial imagination]. Scientific Herald of Uzhhorod University. Series “Physics” ISSN: 2415-8038, e-ISSN: 2786-6688 Выпуск 55, SCOPUS 2024	«Жасалма интеллект жана маалымат технологияларынын келечеги» аталышындагы семинар тренинг өткөрүлдү Google студенттик иштеп чыгуучулар клубу тузүлдү (GDSC) 2023-жылдын 20-октябрында КУУнун базасында республикалык деңгээлде GDSC клубун уюштуруу иш чарасы өткөрүлдү https://youtu.be/gPXj4THZ5lg?si=F9R9z0K6pukku6Bk	

			<p>год https://physics.uz.ua/en/article/33de4aea3da03861b85202221021466d</p> <p>3. Maksat T. Omurov. Inverse problems for multi-dimensional loaded equations of heat- conducting type in the ground water theory. V. Internatuional turkic world CONGRESS on SCINCE and ENGINERING. Book of abstracts 15-16-17 September 2023. Kyrgyzstan- Turk Manas University. Bishkek-Kyrgyzstan. Pages 199</p> <p>4. Asanbekova, U.Tynaliev, Assessing climate stability and greenhouse gas emissions in Issyk-Kul basin of Kyrgyzstan: A Focus on the tourist season //«E3S Web of Conferences» International Scientific and Practical Conference “Sustainable Development of the Environment and Agriculture: Green and Environmental Technologies” SDEA Ekaterinburg, Russia, April 24-26, 2024 https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/abs/2024/67/contents/contents.html</p> <p>5. Baratbek Sabitov, Amantur Ryspaev, Baktygul Omuralieva. //Models for recognition and classification of agricultural weeds based on transfer learning . International Conference on Optics, Computer Applications, and Materials Science, 2025 SCOPUS https://doi.org/10.1117/12.3060773</p> <p>6. https://www.spiedigitallibrary.org/conference-proceedings-of-spie/13651/3060773/Models-for-recognition-and-classification-of-agricultural-weeds-based-on/10.1117/12.3060773.full</p> <p>7. Omurov T. D. & Dzhumagulov K. R. Regularization of a multidimensional inverse problem with the D’alembert operator, degenerating into a system of Volterra equations. (2025). Far East Journal of Mathematical Sciences (FJMS), 142(4), 559-570. SCOPUS</p>	<p>2023-жылдын 2-ноябрында MDigital башкы директору КТЖИИ студенттери үчүн MDigital башкы директору Арсланбек Таштемиров жана долбоордун менеджери Медер Мусаевдин «МБанктын сайты жана МКassa тиркемесин иштеп чыгуу» аталышындагы семинар тренинг өткөрүлдү.</p> <p>2023-жылдын 10-ноябрь Эл аралык илим күнүнө карата компьютердик технологиялар жана жасалма интеллект институту тарабынан уюштурулган «Билим берүүнү жана илимди өнүктүрүүдө жасалма интеллекттин ролу» аттуу республикалык илимий-тажрыйбалык конференция өткөрүлдү.</p> <p>«Интегралдык схемаларды долбоорлоо жана машинаны үйрөтүүгө заманбап мамиле» аталышындагы семинар тренинг</p> <p>Тренер: Сүйүнбек Ибраев Вупшертал университетинин (Германия) бүтүрүүчүсү Монте-Карло симуляциясын тездетүү үчүн графикалык карталар, татаал математикалык функцияларды тездетүү</p>	
--	--	--	---	--	--

		<p>https://doi.org/10.17654/0972087125031</p> <p>8. Рыспаев А.О., Омуралиева Б.Б. Применение нейросетевых алгоритмов в системах компьютерного зрения для сельскохозяйственных роботов // В журнале «Вестник КНУ им. Ж.Баласагына» 2025г. Апрель (сдано на печать) РИНЦ</p> <p>9. <u>Применение искусственного интеллекта в математике: научный и социальный аспекты</u> <i>Касымова Т.Д., Сыдыкова М.Б., Жапарова З.А.</i> <u>Бюллетень науки и практики</u>, 2023. Т. 9. № 6. С. 32-37.</p> <p>10. Формирование коммуникативной компетентности студентов и деловое общение <i>Бакиева М.С., Нуржанова С.А.</i> В сборнике: СОВРЕМЕННАЯ НАЧАЛЬНАЯ ШКОЛА: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ. Сборник материалов I Международной научно-практической конференции. Грозный, Махачкала, 2023. С. 734-747.</p> <p>11. Жогорку окуу жайындагы окуу процессин автоматтык башкаруунун комплекстүү моделдин тузуу <i>Бегалиев С.А., Жумабекова Н.Ж. Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин Жарчысы.</i> 2023. № S1. С. 200-204.</p> <p>12. Научная статья на тему Comparing the Agricultural Sectors of the EAEU Countries Through the Sustainability Index https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58927072700 Advances in Science, Technology and Innovation, Part F2356, страницы 431–435, 2024г.</p> <p>13. Mikhaylov, D., et al. (2024). Comparison of EEG Signal Spectral Characteristics Obtained with Consumer and Research-Grade Devices. Sensors, 24(24), December 19, 2024.</p> <p>14. Olympiads in Informatics, 2024, Vol. 18, 81–88 © 2024 IOI, Vilnius University DOI:</p>	<p>үчүн FPGA карталарын түзүү багытындагы адис.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>10.15388/ioi.2024.06 . Olympiads without Words. Pavel S. PANKOV, Elzat J. BAYALIEVA I. Institute of Mathematics, Kyrgyzstan J. Balasagyn National University, Kyrgyzstan.</p> <p>15. Mikhaylov, D., et al. (2024). Promoting Scientific Research: rNFT and DeSci Conjunction. The Indonesian Journal of Computer Science (IJCS), January 22, 2024.</p> <p>16. Научная статья на тему Построение и обучение нейронных сетей с применением глубокого обучения с технологиями компьютерного зрения для распознавания изображений Ж.Баласагын атындагы куунун жаш алымдарынын эмгектери ISSN 1694-545X УДК 323.329 №1 Илимий-билим берүү жана маалыматтык журнал Бишкек, 2024-ж.</p> <p>17. Научная статья на тему Суреттерді тану үшін компьютерлік технологияларымен терең үйрену, колдануаркылы нейрон тармактарын түзу және оқыту. Казак тілі – ғылым тілі: жасынды интеллект жоне терминология иі халык аралык симпозиум бағдарламасы. 2-4 апреля Туркестан 2025г.</p> <p>18. «Билим берүү ишмердүүлүгүндөгү жасалма интеллект: мисалдар жана перспективалар" Жусуп Баласагын атындагы кыргыз улуттук университетинин жарчысы. 2025ж. ISSN 1694-5344. 101-108 бет.</p> <p>19. Айыл чарба роботтору үчүн компьютердик көрүү системаларында нейрондук желе алгоритмдерин колдонуу. Жусуп Баласагын атындагы кыргыз улуттук университетинин жарчысы. 2025ж. ISSN 1694-5344. 129-135 бет.</p>		
--	--	--	---	--	--

КОМПЬЮТЕРДИК ТЕХНОЛОГИЯЛАР ЖАНА ЖАСАЛМА ИНТЕЛЛЕКТ ИНСТИТУТУ

Борбордун аталышы: DIGITAL SKILLS» САНАРИПТИК ТЕХНОЛОГИЯЛАР ЖАНА ОКУТУУ ИЛИМИЙ ИЗИЛДӨӨ БОРБОРУ

Буйруктун номери: № 103 12.03.2024ж

Борбордун миссиясы: Санариптик технологиялар багытында сапаттуу билим берүү, практикалык көндүмдөрдү калыптандыруу жана реалдуу долбоорлорду ишке ашыруу үчүн платформа түзүү аркылуу теория менен практиканын ортосундагы өз ара байланышты бекемдөө.

1-таблица

№	Борбордун кызматкерлеринин аты-жөнү (ээлеген кызматы)	Долбоорлор / инвестициялар	Публикациялык ишмердүүлүк (макалалар, монографиялар, окуу куралдары ж.б.)	Иш-чаралар (конференциялар, тегерек столдор, симпозиумдар)	Диссертацияларды талкуулоо (PhD, кандидаттык, доктордук)
	<p>Рыспаев Амантур Орозалиевич STEM долбоорунун жетекчиси</p> <p>Сыдыкова Махабат Бейшенбековна коомдук баш. жетекчи</p> <p>Темиров Майрамбек Акбагышович</p>	<p>1.Табият таануу (STEM) предметтери боюнча кошумча санариптик окуу материалдары үчүн санариптик билим берүү платформасын иштеп чыгуу</p> <p>http://stem.edu.gov.kg/</p>	<p>1. Рыспаев А.О. A Nonlocal-inverse problem of parabolic type in a bounded domain// VII Всемирный Конгресс математиков тюркского мира. https://acagor.kz/conference/twms-2023/</p> <p>2. Рыспаев А.О. Применение машинного обучения для задач прогнозирования банковского кризиса // Современные проблемы геомеханики научно-технический журнал №50(4) Бишкек 2023 ISSN 1694-6065 С.74-83</p> <p>3. Рыспаев А.О. Проблемы дистанционного образования// Вестник КНУ им. Ж. Баласагына. 2023 №1 (113), 2023 ISSN 1694-8033 С. 33-40. https://vestnik.knu.kg/wp-content/uploads/2023/06/%D0%92%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%9A%D0%9D%D0%A3-%E2%84%961-113-2023.pdf</p> <p>4. Рыспаев А.О., Кыдыралиева Г.К. Инновационные подходы к разработке и внедрению образовательного</p>	<p>2024-жылы 10-сентябрында Кемен университетинин профессору Джухва Ли айым жасалма интеллект боюнча семинар өткөрдү.</p> <p>2024-жылы 12-сентябрында жасалма интеллект боюнча форум болду.</p> <p>2024-жылы 8-октябрында британиялык Eхop AI компаниясынын башкы инженер-робототехникасынын негиздөөчүсү Болот Калил уулу “Селфи роботтору: инновациялар жана мүмкүнчүлүктөр” деген темада конок лекциясын жана семинар өткөрдү.</p> <p>I Республикалык Хакатон 2024ж. Шилтеме:</p>	

<p>Джунушалиева Бурул Алмазбековна</p> <p>Омуралиева Бакыт Байышовна</p> <p>Мусуралиева Диана Эркебековна</p>		<p>портала «ресурс преподавателя//Современные проблемы геомеханики научно-технический журнал №50(4) Бишкек 2024 ISSN 1694-6065</p> <p>5. Рыспаев А.О. Оптимизация сверточных нейронных сетей для задач сельского хозяйства//Проблемы оптимизации сложных систем, Двадцатая Международная Азиатская школа-семинар, Россия, Москва-Новосибирск 2024</p> <p>6. Рыспаев А.О., Темиров М.А. «JAVA» ТИЛИНДЕ ПРОГРАММАЛОО Окуу китеби, Ж.Баласагын атындагы КУУнун басмаканасы Бишкек 2025</p> <p>7. Построение и обучение нейронных сетей с применением глубокого обучения с технологиями компьютерного зрения для распознавания изображений Ж. Баласагын атындагы КУУнун жаш алымдарынын эмгектери ISSN 1694-545X УДК 323.329 №1 Илимий-билим берүү жана маалыматтык журнал Бишкек, 2024-ж.</p> <p>8. Сыдыкова М.Б. Баялиева Э.Ж. Интеграция искусственного интеллекта в образовательный процесс: современные вызовы и перспективы // В материалах международной научно-практ. конф.: “Информатизация инженерного образования”, ИНФОРИНО-2024 МЭИ НИУ. Спец. выпуск 55-61 стр. Москва, 2024.</p> <p>9. Маалыматтар базасы (Лабораториялык практикум). Сыдыкова М.Б., Джунушалиева Б.А., Бишкек 2025, ISBN 978-9967-32-547-0.</p> <p>10. Huang, H., Isaeva, G., lin, H., & Huang, W. (2025).</p>	<p>https://www.knu.kg/ky/archives/8070.</p> <p>Программалоо жана графикалык дизайн боюнча I Республикалык чемпионат 2024 ж. https://www.knu.kg/ky/ru/archives/4678</p> <p>2024-жылдын 21-февралында фрилансер Эрмек Черикчиев Компьютердик технологиялар жана жасалма интеллект институтунда «Программалык камсыздоо инженериясы» багыты боюнча 2-курстун студенттерине «Flutter фреймворкунда негизги виджеттерди тартуу» мастер-классын өткөрдү.</p> <p>2025-жылдын 4-5-апрелинде Ж. Баласагын атындагы КУУнун түзүлгөндүгүнүн 100 жылдыгына арналган «Ааламдашуу жана санариптик трансформация шарттарында билим берүүнүн жана илимдин өнүгүшү» аттуу Эл аралык илимий конференция өткөрдү.</p> <p>2025-жылдын 4-5-апрелинде «Билим берүүдөгү жасалма интеллект: кыргыз-корей тажрыйба алмашуу жана келечектеги кызматташтык» аталышындагы эл аралык семинар болду.</p> <p>2025-жылдын 11-12 июнунда Жасалма интеллекттин компетенциялары боюнча мастер-класс болду.</p>	
---	--	--	---	--

		<p>Application of mutual authentication algorithm on the robust communication protocol between the server and the tag for RFID. Edelweiss Applied Science and Technology, 9(9), 1324–1333. https://doi.org/10.55214/2576-8484.v9i9.10132</p> <p>11. Huo, Y., Huang, H., Isaeva, G., & Huang, W. (2025). The design of safe transmission system by sets of automatically variation key information. Edelweiss Applied Science and Technology, 9(9), 740–751. https://doi.org/10.55214/2576-8484.v9i9.9940</p>	<p>2025-жылдын 24-25-майларда II Республикалык Хакатон «Жаңырган акыл 2025» https://www.knu.kg/ky/ru/archives/16336</p> <p>2025-жылдын 13-январынан 15-февралына чейин Мастер класс «Окутуучулар үчүн жасалма интеллект платформалары» өттү.</p>	

2-таблица

№	Патенттер жана лицензиялар, ойлоп табуулар	Илимий кызматташтык (коллаборация)	Тажрыйба алмашуу (стажировка)
	Рыспаев А.О. КЫРГЫЗПАТЕНТ КР ЭЭМ үчүн программа Күбөлүк №992 (2025), 03.04.2025	<p>1. Жасалма интеллекттин жана реалдуу убакытта маалыматтарды берүүнү колдонуу менен бош токтотуучу орундарга мониторинг жүргүзүү</p> <p>2. Совместная публикация учебника «Базы данных» для студентов ИКТИИ, подготовленного при поддержке и финансировании проекта LUPIC Университета</p>	<p>Түштүк Корея республикасы Кемен университети 10.07.24-25.07.2024ж.</p> <p>Кытай илимдер академиясынын Синьцзян физика жана химиялык инженерия институту "Бир алкак, бир жол" долбоорунун көп тилдүү интеллект жана маалымат интеллекти боюнча биргелешкен лабораториясын биргелешип куруу долбоору. 24.03.2025-29.04.2025ж.</p>

		Кемён (Республика Корея).	
	<p>Курамаева Т.А. 1.Экспертные системы (окуу куралы) Кыргызпатент. Күбөлүк №6341 катталган 18.02.2025ж.</p> <p>2.WEB-сайт түзүүнүн негиздери (окуу куралы) Кыргызпатент. Күбөлүк №6342 катталган 18.02.2025</p>		
	<p>Нам И.Э. Численные исследования влияния геометрической формы катода на характеристики электрической дуги, LAP LAMBERT Academic Publishing, Германия (авторское свидетельство 6345, от 21.02.2025 2. Введение в компьютерную лингвистику. Бишкек Свидетельство №6339, от 18.02.2025) 3. Информационные технологии в лингвистике. Бишкек, (авторское свидетельство № 6338, от 18.02.2025) 4. Информационная безопасность: методы и средства защиты информации. Бишкек Свидетельство№5349, от 28.04.2023) 5.Построение и обучение нейронных сетей с применением глубокого обучения с технологиями компьютерного зрения для распознавания изображений. Свидетельство №6337 от 18.02.2025 – статья)</p>		
2	Эсенаманова Г.К. .КЫРГЫЗПАТЕНТ. Автордук укук		

	<p>объектисине күбөлүк № 5351 Аталышы: Adobe Photoshop программасы менен иштөөнүн негиздери (кол жазма) Кыргыз Республикасынын автордук укук объектилеринин мамлекеттик реестринде катталган күнү: 28.04.2023-ж.</p> <p>2. КЫРГЫЗПАТЕНТ. Күбөлүк № 6337 (макала) Аталышы: Сүрөттөрдү таануу үчүн компьютердик көрүү технологиялары менен терең үйрөнүүчү нейрондук тармактарды куруу жана окутуу Кыргыз Республикасынын автордук объектилеринин мамлекеттик реестринде катталган күнү: 18.02.2025-ж.</p>		
--	--	--	--